



# L'Argentina que deixarà Menem

Les eleccions presidencials del 24 d'octubre a l'Argentina seran el final de deu anys de govern de Carlos Menem. El seu probable substitut, el candidat de l'oposició Fernando de la Rúa, haurà de treure el país d'una greu crisi econòmica.

**C**arlos Menem deixarà la presidència de la República el 24 d'octubre, després de les eleccions presidencials. La constitució argentina estableix que ningú no pot ser president més de dos mandats seguits. Per això Menem, a desgrat seu, ha deixat el lloc a un altre, no sense recordar que vol tornar-hi en les eleccions del 2004. El seu substitut en la legislatura vinent serà, segons les darreres enquestes, el candidat de l'oposició, Fernando de la Rúa, de la Unión Cívica Radical (UCR), ara alcalde de la capital. A molta distància, segons els sondatges, hi ha Eduardo Duhalde, candidat del Partit Justicialista (PJ), fins ara governador de la província de Buenos Aires. Tot i que els electors viuen aquests comicis amb molta indiferència i escepticisme, ningú no dubta de la transcendència d'una elecció que haurà de plantar ca-

ra a una conjuntura econòmica de greu recessió.

A l'Argentina, hi conviuen almenys dues societats. Les dades oficials mostren que la distància entre rics i pobres cada vegada augmenta més. El país que deixarà Carlos Menem, després de dos mandats consecutius, té un 20% de ciutadans amb uns ingressos equivalents o fins i tot superiors als ingressos mitjans de la classe alta de països com Alemanya o la Gran Bretanya. I la resta malviu en una societat empobrida, amb salaris mitjans de països africans i asiàtics. Segons el Ministeri d'Economia, l'ingrés per càpita a l'Argentina és de 8.300 dòlars l'any (1.328.000 pessetes al canvi actual), però prop del 10% del conjunt de la població multiplica per cinc aquests ingrés. En canvi, gairebé 14 milions d'argentins, prop del 40% de la població total, so-

breviuen en una pobresa extrema.

Quan la distribució d'ingressos és tan desigual com la de l'Argentina, la societat s'escindeix de tal forma que a qualsevol racó del país es pot veure el contrast extrem de la indigència, que busca de manera desesperada un sostre per protegir-se del fred i de la pluja. I al costat mateix hi ha els qui exterioritzen els seus privilegis ostentant tota mena de luxes. Passejant pels carrers de Buenos Aires hom pot contrastar els efectes perversos que han tingut per a la majoria les agressives receptes miraculoses de l'ortodòxia neoliberal. L'Argentina és avui un país profundament injust, amb enormes desigualtats.

Escandalitza de veure-hi com ha crescut el nombre de persones que s'han vist obligades a anar a parar a les anomenades Villas Miseria que envolten la gran capital, sobreviuent d'allò que poden robar, del reciclatge, d'allò que llencen els altres, o recuperant per a menjar les deixalles de restaurants o supermercats. Fan esgarriar les cares dels milers de nens que corren i juguen descalços entre tones de porqueria que s'amunteguen al voltant dels casells on viuen, construïts de plàstic, cartró i pedres; sense escoles, espoliats de dignitat, sense futur.

Doncs bé, aquesta situació esfeïdora ja no s'ha de buscar només als afores de Buenos Aires. Per exemple, un dels llocs més visitats pels turistes continua essent el barri de la Boca, molt popular. Al costat del riu, a menys de dos-cents metres del Caminito, el típic carrer

Dalt, imatge del Caminito, popular i turístic carrer de Buenos Aires. A la dreta, imatge de la Villa Miseria creada fa poc dins de Buenos Aires, amb un cartell electoral de la campanya de Fernando de la Rúa, amb el lema "Somos mas".



que encara conserva els seus encants bohèmics de sempre, en poc temps s'hi ha instal·lat un nou *ghetto* miserable, amb centenars de famílies humiliades per la crisi. Mentre japonesos, europeus i nord-americans fan les típiques fotos de tot allò que pugui recordar al mític Carlitos Gardel, al costat seu, els habitants de la Villa Miseria de la Boca, esperen atents una distracció del turista per estirar-li la bossa, la cartera, la càmera o qualsevol objecte de valor que després puguin revendre. És la seva economia de subsistència. El contrast més brutal, però és que Buenos Aires s'ha convertit en una ciutat molt cara. Les estadístiques indiquen que figura entre les deu més cares de tot el món. Com a exemple, d'un cafè, en poden cobrar fins a sis-centes pessetes, impossibles de pagar amb els sous corrents.

### El negoci de les privatitzacions.

Els governs peronistes de Carlos Menem han privatitzat durant aquests deu anys tots i cadascun dels serveis que abans eren competència de l'estat. L'ensenyament, la sanitat, el correu, la jubilació, els telèfons, tot ha estat transferit a empreses privades, hòldings i multinacionals de capital exclusivament estranger. La sobirania econòmica de l'Argentina ha deixat d'existir, i això ha exigut un cost social extraordinari. La sobrevaloració de la moneda, la paritat "un pes igual a un dòlar", ha acabat afavorint els qui més tenien i les grans xifres macroeconòmiques que tant agrada d'esbombar al Banc Mundial i al Fons Monetari Internacional. Però la societat real s'ha vist obligada a viure molt per sobre les seves possibilitats, i s'ha empobrit de forma progressiva fins a la fallida efectiva de les finances domèstiques de la depauperada classe mitjana. Milers de famílies ja no paguen els rebuts de les hipoteques, els han tallat el telèfon per manca de pagament i, als petits comerciants, no els ha tocat més remei que tancar la porta.

L'Argentina presenta mostres preocupants d'haver caigut en una profunda desmoralització col·lec-



tiva. Els fantasmes dels anys d'hiperinflació provoquen els malsons de la majoria de la població. És en aquestes circumstàncies que resulta més decisiva l'aportació dels dirigents polítics i socials, però a l'Argentina la classe política ha fet un procés de desprestigi constant tal que qualsevol proposta que tingui l'origen en els partits tradicionals no troba sinó desconfiança i rebuig. I és que durant els deu anys de govern de Carlos Menem la corrupció, els delictes econòmics de guant blanc han anat associats amb molta freqüència amb l'exercici del poder polític peronista.

El prestigiós World Economic Forum ha fet públics a Ginebra els resultats d'una enquesta a més de 4.000 empresaris internacionals per a establir el *ranking* de competitivitat de cinquanta-nou països. L'establishment mundial conclou que el país més europeu de l'Amèrica Llatina, és el cinquè més corrupte del planeta, només al darrere de Bolívia, Colòmbia, Ucraïna i Indonèsia. L'honestat i la confiança que mereixen els polítics argentins, els situa en el lloc 52. L'enquesta també pondera que l'Argentina és el tercer dels estats amb més interferència del poder executiu en la justícia, i preveu que durant els deu anys vinents la seva economia serà de les que tindrà un creixement menor. Per a acabar-ho

d'adobar, l'informe empresarial destaca la pèssima administració dels impostos, de la despesa pública, i la ineficàcia total a l'hora de frenar l'evasió de capitals.

Aquests són precisament els elements que han centrat la campanya de Fernando de la Rúa, de seixanta-dos anys, nascut a la Córdoba argentina, candidat de la coalició integrada per la UCR, el vell partit de l'ex-president Raúl Alfonsín, i el Front del País Solidari (Frepa-so), formació que agrupa democristians, disidents peronistes i petits partits d'esquerra. Des del mes de juny del 1996, De la Rúa ocupa la Intendència municipal de Buenos Aires amb un balanç de gestió satisfactori, segons els sonatges d'opinió. Això no obstant, si es confirma la seva victòria, haurà de recórrer un camí ple d'obstacles, si vol dur a terme el seu programa polític. La majoria justicialista que ocupa el Senat, el Congrés de Diputats i les províncies, i el poder de mobilització de la central sindical peronista, adormida i silenciada amb Menem, però que havia arribat a moure tretze vagues generals en tres anys de govern d'Alfonsín (1986-1989), formen un panorama que no convida precisament a l'optimisme. I això, els argentins ho saben molt bé.

**Carlos Menem amb la seva filla (a l'esquerra). Sota el seu mandat, la gran majoria de la població argentina ha patit un procés de pauperització espectacular.**

**Antoni Traveria** (Buenos Aires)